

o skutku s hlediska §u 486 b) tr. zák. a spoluviny na přečinu tam stanoveném.

Čís. 2762.

Napadený není povinen vyhnouti se útoku rázu § 2 g) tr. zák. (třebas člověka opilého) útekem, nýbrž jest oprávněn odvrátiti útok obranou.

Vykročení z mezí nutné obrany jest beztrestným (s výhradou poslední věty § 2 g) tr. zák.), stalo-li se jen z poděšení, ze strachu nebo z uleknutí.

Jde o putativní nutnou obranu, má-li pachatel následkem skutkového omylu (§ e) tr. zák.) za to, že nastala situace opravňující nutnou obranu a opravňovala-li by situace, již pachatel pokládá mylně za danu, k nutné obraně.

(Rozh. ze dne 4. května 1927, Zm I 165/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Chebu ze dne 4. února 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle §u 152 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek soudu první stolice, odsuzující obžalovaného pro zločin podle §u 152 tr. zák., zjišťuje, že obžalovaný zasadil Janu G-ovi v nepřátelském úmyslu klíčem tři rány do obličeje a že G. utrpěl tím těžké ublížení, roztržení kosti nad pravým okem, spojené s přerušením zdraví a s nezpůsobilostí k povolání v trvání alespoň dvaceti dní. Kterou z oněch tří ran bylo ono těžké ublížení způsobeno, rozsudek nezjišťuje. Otázku, zda obžalovaný jednal ve spravedlivé nutné obraně, zkoumá a řeší rozsudek s poukazem k tomu, že poškozený byl opilý a ostatní slyšení svědci nebyli příběhu v osudné době přítomni, v podstatě na základě zodpovídání se obžalovaného. Jen pokud jde o ráz nadávek a vyhrůžek poškozeného, přihlíží ke svědeckým výpovědím, aniž ostatně uvádí, čím G. obžalovanému vyhrožoval a zda bylo se obávat, že vyhrůžky budou ihned uskutečněny. Při tom praví rozsudek, že soud nemohl vzíti za zjištěno, že obžalovaný jednal ve stavu nutné obrany a že nelze zejména ani na základě zodpovídání se obžalovaného pokládati nutnou obranu za prokázanou, uvádí však zároveň v rozhodovacích důvodech, že není prokázáno, že obžalovaný byl nucen brániti se takovým způsobem, že G. byl následkem toho těžce poškozen, a že obžalovaný vůbec nebyl nucen brániti se tak, jak jednal. Obžalovaný mohl prý zejména utéci, což prý bylo lze tím spíše, ježto G. byl opilý. Uvádí-li pak rozsudek s poukazem na zmíněnou možnost útěku, že tu nešlo ani o překročení nutné obrany, vyslovuje tím zřejmě, že tu nešlo o trestný čin, spáchaný z nedbalosti ve smyslu poslední věty §u 2 g) tr. zák. (pře-

stupek podle §u 335 tr. zák.). Podle uvedeného jest míti za to, že rozsudek vylučuje spravedlivou nutnou obranu vlastně proto, že obžalovaný vykročil z mezí nutné obrany, a to za okolností, za nichž jest ho činiti zodpovědným za zločin mu za vinu kladený. Zmateční stížnost napadá rozsudek číselně důvody zmatečnosti podle §u 281, čís. 9 (správně 9 b) a 10 tr. ř. Tento důvod zmatečnosti neprovádí po zákonu; neboť nedoznává trestnosti činu obžalovaného, nýbrž domáhá se úplného osvobození obžalovaného od obžaloby. Pokud stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281, čís. 9 b) tr. ř. namítá, že rozsudek vylučuje neprávem nutnou obranu s odůvodněním, že obžalovaný mohl se vyhnouti G-ovi útekem, to tím spíše, že G. byl opilý, nelze jí upřítí oprávnění. Trestní zákon, jenž upravuje v §u 2 g) pojem spravedlivé nutné obrany, nežádá, by osoba dotčená protiprávným útokem proti jejímu životu, její svobodě nebo jejímu jmění vyhnula se útoku útekem, nýbrž připouští, by útok odvrátila obranou. Šlo-li tu tedy o útok rázu §u 2 g) tr. zák., byť i o útok člověka opilého, nebyl obžalovaný povinen utéci, nýbrž byl oprávněn odvrátiti útok obranou. Podle §u 2 g) tr. zák. jde o spravedlivou nutnou obranu vylučující trestnost činu nejen tenkrát, lze-li z povahy osob, času, místa a způsobu útoku nebo z jiných okolností důvodně usuzovati, že pachatel použil toliko potřebné obrany, by odvrátil protiprávní útok proti právním statkům tam uvedeným, nýbrž po případě, totiž s výhradou ve smyslu poslední věty §u 2. g) tr. zák. také tenkrát, vykročil-li pachatel z mezí potřebné obrany jen z poděšení, ze strachu nebo z uleknutí. V případě překročení mezí nutné obrany dlužno tudíž zkoumati a zjistiti, zda došlo k němu jen z poděšení, strachu nebo uleknutí. V souzeném případě hájil se obžalovaný podle protokolu o hlavním přelíčení nejprve tak, jako v protokole o výslechu v přípravném vyšetřování, při němž udal, že udeřil G-a třikrát klíčem do obličeje jen proto, že G. hroze mu, že mu »nějakou dá« (»er haue ihm ein paar herunter), strčil ruku do kapsy, jakoby chtěl sáhnouti po nějaké zbrani, takže obžalovaný se bál, a to též proto, že G. je větší a silnější než on, a proto G-a v nutné obraně udeřil a při tom jsa rozčilen nedovedl se ovládati tak, by ho udeřil pouze jednou a by blíže uvažoval, kde bude G. ranou zasažen. K tomu dodal obžalovaný při hlavním přelíčení, že udeřil G-a po prvé klíčem do obličeje proto, že G. postavil nohu přímo mezi dveře, by obžalovaný nemohl vstoupiti do svého pokoje, a že zasadil G-ovi druhou a třetí ránu klíčem do obličeje, když byl zpozoroval, že G. sáhl do kapsy, a to, jak obžalovaný se domníval, po noži. Rozsudek přihlíží sice při výměře trestu k rozčilení obžalovaného v době činu, nezmiňuje se však v rozhodovacích důvodech o tom, že obžalovaný při hlavním přelíčení tvrdil, že měl strach a že se ve svém tehdejší rozčilení nedovedl ovládati. Jestliže zmateční stížnost za tohoto stavu věci tvrdí, že jednání G-ovo, spočívající v tom, že týž nadávaje a hroze obžalovanému, překážel mu ve vstoupení do bytu, vzbuzovalo obavu před nastávajícím útokem, a že obžalovaný jednal při druhém a třetím úderu klíčem zřejmě ze strachu před životu nebezpečným ublížením ze strany G-ovy, uplatňuje tím zřejmým poukazem důvod zmatečnosti podle §u 281, čís. 5 tr. ř., záležející v tom, že rozsudek pomíjí mlčením zodpovídání se obžalovaného, že jednal ze strachu a v rozčilení; neboť

zdůrazňuje oním způsobem, že nutno při posouzení případu přihlížeti ke strachu a rozčilení obžalovaného, o nichž se tento při hlavním přelíčení zmínil.

Tato výtku jest odůvodněna; neboť vytýkaná neúplnost rozsudku týká se rozhodné skutečnosti, totiž skutečnosti, jež může míti podle své povahy význam pro posouzení, zda vykročil obžalovaný z mezí nutné obrany jen z poděšení, ze strachu nebo uleknutí a zda se tu jednalo v důsledku toho o spravedlivou nutnou obranu nebo po případě o trestný čin, spáchaný z nedbalosti (poslední věta §u 2. g) tr. zák.). Skutečnost, že obžalovaný své zodpovídání při hlavním přelíčení způsobem shora uvedeným změnil, nečiní řečenou formální vadu rozsudku bezvýznamnou; neboť rozsudek nezjišťuje, jak bylo již poznamenáno, kterou z tří ran obžalovaným G-ovi zasazených bylo ono těžké ublížení způsobeno. Poněvadž zmateční stížnost opírající se o důvody zmatečnosti podle §u 281, čís. 9 b) a 5 tr. ř. je podle uvedeného odůvodněna a poněvadž vzhledem k nedostatku potřebných skutkových zjištění nelze se vyhnouti nařízení nového hlavního přelíčení a nemůže býti Nejvyšším soudem ve věci samé rozhodnuto, bylo za souhlasu generální prokuratury podle §u 5. zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, zmateční stížnosti ve prospěch obžalovaného podané již při neveřejné poradě vyhověti a uznati právem, jak se stalo. Soudu první stolice, jenž se bude věci znovu zabývat, bude mimo jiné zkoumati a zjistiti, zda šlo vůbec o bezprávný útok proti životu, svobodě nebo jmění obžalovaného. V případě záporném bude nutno uvažovati o tom, zda tu šlo o putativní nutnou obranu, t. j. zda obžalovaný měl následkem skutkového omylu (§ 2 e) tr. zák.) za to, že tu nastala situace ospravedlňující nutnou obranu, a zdali by situace, již obžalovaný pokládal mylně za danou, opravňovala k nutné obraně. Bude-li v těchto směrech rozlišováno mezi jednotlivými údery klíčem, bude nutno zkoumati, kterou ranou bylo těžké ublížení, o něž tu šlo, způsobeno, pokud se týče jaké následky měly jednotlivé údery. Dospěje-li soud první stolice k závěru, že tu šlo o útok rázu §u 2. g) tr. zák. neb alespoň o putativní nutnou obranu, bude na něm, by přihlížeje k tomu, že zákon neukládá napadenému povinnost, by se vyhnul útoku útekem, zkoumal a zjistil, zdali obžalovaný použil jen potřebné obrany, by skutečně nebo mylně předpokládaný útok odvrátil, nebo zdali vykročil z mezí nutné obrany. Shledá-li nalézací soud v jednání obžalovaného vykročení z mezí nutné obrany, bude mu uvažovati o tom, zda došlo k tomuto vykročení jen z poděšení, strachu neb uleknutí. V případě kladném bude však nutno zkoumati a řešiti otázku, nešlo-li tu alespoň o trestný čin spáchaný z nedbalosti (poslední věta §u 2. g) tr. zák.).

Čís. 2763.

»Jiným úmyslem nepřátelským« (§ 152 tr. zák.) jest nepřímý zlý úmysl ve smyslu § 1 tr. zák. (nepřátelský úmysl proti tělu nebo zdraví napadeného, vyjímajíc úmysl usmrtiti).

Zjištění, zda pachatel jednal v onom úmyslu, a posouzení, zda způsob jeho jednání tomu nasvědčuje, jest jakožto skutkové zjištění vyhra-